herpy

PILEGIFTFRØER

Rio Santiago Poison Frog

Excidobates captivus

Excidobates captivus er en meget lille, dagaktiv pilegiftfrø på 12-17 mm fra grænseområdet mellem Peru og Ecuador. Den er sort med orangerøde pletter i rækker langs ryggen og gule pletter på lemmer og mave, og den lever på skovbunden i fugtig regnskov og bjergskov.

Familie: Dendrobatidae Tidligere navn: *Dendrobates captivus; Ranitomeya captiva; Adelphobates captivus* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**12-17 mm** snude-kloak-længde
Levetid	**5-10 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Jordboende**
Biotop	**Regnskov og bjergskov**
Hudgift i naturen	**Mild**
Hudgift i fangenskab	**Ingen** Opdrættede dyr. Vildfangne dyr kan beholde giften længe
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**40 × 40 × 40 cm** L × B × H til 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**22-26 °C**
Temperatur, nat	**18-22 °C**
Luftfugtighed	**80-100 %**
Vand	**Ingen vandskål**
UVB	**Valgfri**
Kost	**Små leddyr (springhaler, bananfluer)**
Holdes	**Parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Udvikling	**Haletudserne bæres til vand**
Æglægning	**På jorden**
Æg pr. lægning	**4-8**
Larvetid	**65-75 dage** fra klækning til metamorfose
Larvefoder	**Alger/planter og færdigfoder**
Yngelpleje	**Bærer haletudserne**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
IUCN	**Sårbar (VU)**

Hele slægten Excidobates står på CITES liste II, så handel over EU's grænser kræver CITES-tilladelser, og du bør kunne dokumentere, at dyrene er opdrættede. Arten er sårbar i naturen. EU-bilaget er ikke aflæst i referencetabellen og er derfor ikke angivet.

Om arten

Excidobates captivus er en af de mindste pilegiftfrøer, 12-17 mm fra snude til kloak; angivelserne svinger fra 12-16 til 15-17 mm. Grundfarven er sort, og langs begge sider af ryggen sidder en række tydelige orangerøde pletter. Små gule pletter findes over armhulen og i lysken, og blegere gule pletter sidder under hagen, på brystet og maven og under lårene. Første finger er tydeligt kortere end anden. Slægten kendes på lyse, ovale pletter på undersiden af lårene. Haletudserne er lysegrå.

Arten blev beskrevet i 1982 af Charles Myers som *Dendrobates captivus* ud fra et enkelt museumsdyr, der blev indsamlet i 1929. Først omkring 77 år senere blev den genfundet samme sted. I 2008 blev den sammen med *Excidobates mysteriosus* flyttet til den nye slægt *Excidobates*, og *Ranitomeya captiva* og *Adelphobates captivus* er tidligere navne for arten. Slægten har tre arter: *E. captivus*, *E. mysteriosus* og *Excidobates condor*. *E. mysteriosus* er nærmeste slægtning; den er større og lever i bjergskov ved den øvre Marañón.

I naturen afgiver huden en svag gift, som pilegiftfrøer optager fra føden. Opdrættede dyr får ikke giften og er uden gift, men vask alligevel hænder før og efter arbejde i terrariet.

Læs mere: Opdræt af haletudser

Udbredelse og levested

Excidobates captivus findes i Peru og Ecuador. I Peru er arten kendt fra lavlandet syd for Marañón ved udløbet af Santiago, i omkring 200 m højde, fra et enkelt dyr nord for floden og fra Cordillera del Cóndor. I Ecuador findes den i provinsen Zamora Chinchipe, blandt andet ved Zumbi, Panguintza og i Maycu-reservatet, i omkring 800-1200 m højde. Det samlede udbredelsesområde anslås til omkring 7350 km². Arten er almindelig flere steder, og terrænet er så afsides, at levestederne kun er lidt påvirket. Der foregår guldminedrift i lille skala i området.

> **Oprindelig udbredelse:** Peru og Ecuador.

LEVESTED

Arten lever på skovbunden i fugtig, uforstyrret skov og nær vandløb, både i lavlandsregnskoven ved Santiago og i bjergskov i Cordillera del Cóndor. Den er dagaktiv og jordlevende. Hannen kalder fra skjulte pladser i det lave løv, fx fra bladhjørner, med korte, skingre lyde med uregelmæssige mellemrum.

Æggene lægges formentlig i løvlaget. Forældrene bærer haletudserne på ryggen til små vandsamlinger i planter, fx i bromelier og i bladhjørnerne på *Heliconia*.

Lavlandet ved Santiago ligger i omkring 200 m højde og er varmt og vådt hele året, mens højderne på 800-1200 m i Ecuador er køligere, især om natten.

Pasning

TERRARIET

Der findes kun lidt viden om pasningen af *Excidobates captivus*. Arten lever på skovbunden i varm til mild, vedvarende fugtig skov. *Excidobates mysteriosus* er nærmeste slægtning, og *Ranitomeya variabilis* og *Ranitomeya imitator* er bedre kendte små pilegiftfrøer fra samme del af Sydamerika.

Et par skal have et terrarie på mindst 40 × 40 × 40 cm. Gulvfladen er vigtigere end højden, fordi arten lever på jorden. Brug et drænlag af lecakugler i bunden, en fugtig bund af kokos og jord og et tykt lag visne blade, hvor frøerne kan skjule sig. Planter med brede blade og mos giver skjul, og små bromelier og filmdåser med vand giver steder til haletudserne.

Terrariet skal have fine ventilationsåbninger, så luften skifter uden at tørre ud. Luk alle sprækker omhyggeligt, for så små frøer og deres foderdyr slipper let ud. Hold ikke andre arter sammen med *E. captivus*. Unger kan blive i samme terrarie, til de spiser selv og er tydeligt vokset.

Læs mere: Terrarieopbygning og bioaktiv bund Læs mere: Foderdyr: hold og avl

TEMPERATUR

Temperaturen på artens lokaliteter er ikke målt. 22-26 °C om dagen og 18-22 °C om natten ligger mellem klimaet i lavlandet og i 800-1200 m højde. Små pilegiftfrøer tåler varme dårligt, så undgå længere perioder over 28 °C. Brug LED-lys i stedet for varme pærer, placér terrariet et køligt sted, og køl om nødvendigt med en ventilator. En vinterhvile er ikke kendt hos arten.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG SPRØJTNING

Luftfugtigheden skal være 80-100 %, og bunden skal være fugtig hele året. Sprøjt med osmose- eller regnvand en til to gange dagligt, eller brug et regn- eller tågeanlæg. Sørg for, at luften ikke står stille. Arten er så lille, at den hurtigt tørrer ud, og et tørt terrarie kan blive fatalt på få dage.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

VAND OG VANDKVALITET

En vandskål er ikke nødvendig, fordi frøerne får fugt fra sprøjtningen og det fugtige løvlag. Vandet i bromelier og filmdåser skiftes med friskt osmose- eller regnvand hver uge. Undgå kalkholdigt postevand og kemikalier, fordi padder optager stoffer gennem huden.

LYS OG UVB

Arten lever i skygge på skovbunden, så lyset skal først og fremmest give plantevækst og en dag på 12 timer. UVB er ikke nødvendigt, men valgfrit. Et svagt UVB-lys kan bruges i en del af terrariet, når der er skygge og løv, hvor frøerne kan trække sig tilbage.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Excidobates captivus er så lille, at den kun kan tage meget små foderdyr: springhaler, flyveløse bananfluer (*Drosophila melanogaster*) og de mindste bænkebidere. Fodr voksne og unger dagligt med så meget, som bliver spist. Støv foderdyrene med et vitamin- og mineraltilskud nogle gange om ugen. Egne kulturer af bananfluer og springhaler giver en stabil forsyning.

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Arten er dagaktiv, men skjuler sig meget i løvet. Hannen kalder korte, skingre lyde fra skjulte pladser. Den holdes bedst som par, fordi flere dyr sammen kan give strid. Frøerne bør ikke håndteres, fordi de er meget små og følsomme over for stress. Brug et plastikbæger, når de skal flyttes.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Kønsmodenhed og kønsforskelle er ikke kendt for arten. Hannen kan kendes på kaldet. Det sikreste er at lade en gruppe unger vokse op sammen og derefter sætte et kaldende par for sig.

PARRING

Hannen kalder korte, skingre lyde med uregelmæssige mellemrum, i flere minutter ad gangen, fra skjulte pladser i det lave løv. Parringen og en eventuel ynglesæson er ikke kendt. Mere sprøjtning og lidt køligere nætter, som i regntiden, kan sætte gang i ynglen.

ÆG OG HALETUDSER

Æggene lægges formentlig i løvlaget på skovbunden; i terrariet passer en filmdåse lagt ned under løvet. Antallet af æg er ikke kendt; de 4-8 æg i boksen er lånt fra *Excidobates mysteriosus*. Forældrene bærer haletudserne på ryggen til små vandsamlinger i planter, i naturen fx bromelier og bladhjørnerne på *Heliconia*. Giv hver haletudse sin egen vandsamling, fx en filmdåse med vand og et visnet blad. Haletudsernes føde er ikke kendt; alger, den naturlige belægning i vandet og et fint færdigfoder passer.

METAMORFOSE

Klæktid og larvetid er ikke kendt for arten. Tallene er lånt fra *Ranitomeya variabilis*: ved 24 °C klækker æggene efter omkring to uger, og larvetiden er 65-75 dage. Når forbenene kommer, skal vandet være lavt, og haletudserne skal have nem adgang til land.

OPDRÆT AF UNGER

De nyforvandlede unger er meget små og skal have de mindste foderdyr, som springhaler, hver dag. Hold dem i et fugtigt terrarie med mos og blade, støv foderet med vitaminer og kalk, og hold temperaturen på 22-25 °C. De kan flyttes til et større terrarie, når de spiser sikkert og er tydeligt vokset. Levetiden er ikke kendt; de 5-10 år i boksen er lånt fra *Ranitomeya variabilis*.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

Sundhed og typiske fejl

Der er ingen kendte sygdomme, der er særlige for arten. De typiske fejl er de samme som hos andre små pilegiftfrøer:

- For varmt eller for tørt terrarie. Frøerne bliver sløve, taber sig og mister farve.
- Beskidt vand i ynglesteder, som giver svamp og sygdom hos haletudserne.
- Foder uden vitamin- og mineraltilskud, som giver knogleproblemer og svage unger.

- Nye dyr, der bringer smitte med sig. Hold nye frøer i karantæne for sig selv.

En sund frø har hel hud og en rund, men ikke oppustet mave. Søg en dyrlæge med forstand på padder, hvis frøen holder op med at spise, hæver op eller får sår eller røde områder på huden.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.